

Pinguïnpost

Over het boek

Auteur: Karla Stoefs

Illustrator: Harmen van Straaten

Uitgeverij: Davidsfonds/Infodok

Over de makers

Karla Stoefs is een Vlaamse schrijfster. Ze groeide op in Brussel in een groot nest, koos ervoor om toegepaste economie te studeren, en kwam uiteindelijk terecht in de informatica. Om af en toe te kunnen ontsnappen aan de strakke cijferwereld begon ze te schrijven Haar debuut "Voor altijd bij jou" won in 2005 de Leesjury (toen nog KJV). In haar kinderboeken schrijft ze vaak over kinderen die anders zijn of problemen hebben en hun uitweg zoeken in dromen en fantasie. Daarnaast schrijft ze ook toneel- en kortverhalen.

Harmen van Straaten was altijd al gek op tekenen. "Als kind won ik kleurwedstrijden. Maar ik dacht toen dat tekenen 'stom' was. Dat iedereen dat kon en dat je ook andere dingen moest kunnen." Hij ging daarom rechten studeren, maar dat werk beviel hem niet, en dus begon hij in zijn vrije tijd kinderboeken te illustreren. Nadat hij een paar jaar het illustreren had gecombineerd met zijn baan als jurist, besloot hij om de sprong te wagen en zijn brood te gaan verdienen als illustrator. Intussen werkt hij voor uitgeverijen in Nederland, België, Groot-Brittannië en Duitsland. Hij illustreerde ruim 400 boeken in binnen- en buitenland en schreef meer dan 50 boeken voor alle leeftijden.

Korte inhoud

Tuur woont in de dierentuin. Zijn papa doet er onderzoek, waardoor Tuur er de hele dag mag rondzwalen en meehelpen. Hij raakt al snel bevriend met poepschepper Rob en pinguïn Winkie. Toch is het niet allemaal rozengeur en maneschijn, want Tuur mist zijn mama, die gestorven is, en zijn papa ziet hij niet zo vaak. Bovendien ontdekt hij dat de financiële problemen van de dierentuin zo groot zijn dat de directeur overweegt de kameel aan de leeuw te voeren. Dat mag Tuur natuurlijk niet laten gebeuren!

1. VOOR HET LEZEN

Bekijk samen de buitenkant van het boek.

- Spreekt de tekenstijl van de coverafbeelding je aan?
- Klinkt de korte inhoud veelbelovend?
- Ben je blij dat dit een dun boekje is of mocht het wat dikker zijn?

2. HET VERHAAL

2.1. Tijdlijn

Het verhaal begint met een dialoog over pizza. Tijdens de dialoog leren we langzaam wie de pratende personages zijn. Pas na drie pagina's krijgen we wat uitleg over wie Tuur is en wat hij in de dierentuin doet.

- Vond je dit verwarrend / moeilijk te volgen? Of een fijne manier om kennis te maken met personages?
- Sommige boeken beginnen met een heel expliciete voorstelling van de personages: een afbeelding van hun hoofd met de belangrijkste informatie over wie ze zijn, en pas daarna begint het verhaal. Vind je dit fijner? Of kom je liever meteen in de actie terecht en zoek je het zelf een beetje uit?

MATERIAAL

-
- groot blad papier. Teken hierop de voorbeeldtijdlijn over. (zie bijlage)
 - Knip de passages uit de bijlage uit afzonderlijke kaartjes.
-

In de bijlage vind je materiaal om zelf een tijdlijn van het verhaal samen te stellen. Laat de juryleden de passages in chronologische volgorde leggen, dus: in de volgorde waarin ze gebeurd zijn, niet waarin ze verteld worden.

- Wordt het verhaal volledig chronologisch verteld? (grotendeels wel, maar in het begin niet helemaal)
- Op welke momenten wijkt het verhaal af van de lineaire tijdlijn? (in het begin enkele keren, om enkele belangrijke gebeurtenissen die voorafgingen aan het begin te vertellen: p.12: over de directeur, p.17: over Marie, p.18 e.v.: over mama)
- Zijn flashbacks verwarrend om een verhaal te volgen? Waarom zou de auteur hiervoor gekozen hebben? Lees je liefst alles in chronologische volgorde of vind je het boeiender om de achtergrond beetje bij beetje te ontdekken?

2.2. Personages

Tuur

- Hoe wordt Tuur afgebeeld op de illustraties? (smal, rood haar, sproeten...)
- Hoe leren we Tuur kennen in de tekst? (hij wordt nergens echt beschreven, maar we leren hem kennen door wat hij doet en zegt)
- Hoe zou je Tuur omschrijven? (gevoelig, wat gesloten – hij houdt zijn gevoelens eerder voor zich en praat enkel met zijn papa over zijn mama; maar ook ondernemend – hij is niet bang om op verkenning te gaan en mensen aan te spreken – en vindingrijk)
- Over vindingrijk gesproken: Tuur lost verschillende problemen in één keer op. Kun je deze problemen (de dierentuin heeft te weinig geld, Winkie wil de zee zien, Rob wil naar zijn mama) en hun oplossingen (de Pinguïndag, Winkie en Rob ontsnappen samen, de enkelbanden werden meegestuurd met de sponzen, wat weer zorgt voor bekendheid voor de dierentuin...) opnoemen? Had jij dat bedacht / verwacht, of kwamen deze oplossingen als een verrassing?

Andere personages

- Van de andere personages hebben we enkel zwart-witafbeeldingen. Stoort dat? Kan je je een even goede voorstelling van hen maken of is dat moeilijker door het gebrek aan kleur?
- Van welke personages krijgen we ook in de tekst een fysieke omschrijving? (enkel heel beperkt van Rob (p.14) en Naja (p.51))
- Mis je dit? Zijn de afbeeldingen voldoende? Is het misschien fijner om helemaal je eigen voorstelling te maken van de personages?

Ouders

- Is papa een afwezige of betrokken papa? Op welke manier is hij afwezig? (hij werkt veel, Tuur is overdag steeds alleen) Op welke manier is hij betrokken? (hij vertrouwt Tuur om zijn pakjes op de post doen, praat met hem over zijn mama)
- Is mama ook een personage, ook al is ze er niet echt? Waarom wel/niet?

Rob

- Tuur noemt Rob zijn vriend. Is het vanzelfsprekend voor een kind om bevriend te zijn met een volwassene? Waarom wel/niet?
- Tuur heeft veel vertrouwen in Rob, ook als hij weet dat hij een enkelband heeft zonder te weten waarom. Kan je dat begrijpen?
- Uiteindelijk blijkt wel dat Rob geen echte misdadiger is, maar dat komt Tuur pas op het einde te weten. Is het een goed idee van Tuur om Rob te helpen ontsnappen? Zou jij hetzelfde gedaan hebben?

Marie

- Dacht jij dat Marie gewoon een kuisvrouw was of had je door dat er iets aan de hand was? Vanaf wanneer?
- Vind je Marie sympathiek? Is je idee over haar veranderd in de loop van het verhaal? Had je op het einde een ander beeld van haar?

Naja en haar moeder

- Vind je Naja een leuk personage? Waarom (niet)?
- Is Naja een goede vriendin voor Tuur? Waarom (niet)?

Directeur

- Vind je de directeur een slechte man? Of kan je hem begrijpen?
- Had hij het anders moeten/kunnen aanpakken of kon hij niet anders?
- Wat vind je ervan dat hij doet alsof de Pinguindag zijn idee was?

2.3. Plaats

- Waar speelt het verhaal zich af? (de dieren tuin) Komt Tuur tijdens het verhaal ook buiten de dieren tuin (nee, andere locaties komen enkel voor in herinneringen of omdat iemand erover vertelt)
- Kon je je de dieren tuin goed voorstellen? Hoe kwam dat?
- Als je zelf naar een dieren tuin gaat, krijg je aan de ingang een plattegrond. Ook in boeken krijg je soms een kaartje of plattegrond van de plaats waar het verhaal zich afspeelt. Hier was dat niet het geval. Miste je dat? Of denk je dat dat net je fantasie had beperkt?

3. VERWERKING**3.1. Thema: rouw**

Tuur rouwt. Hij mist zijn mama en wordt voortdurend aan haar herinnerd.

- Vond je de passages waarin het over de mama van Tuur ging triestig? Grepen ze je aan?
- Heeft de auteur op een goede / mooie manier over het verdriet van Tuur geschreven? Zijn er passages die je bijgebleven zijn?
- Had je het er moeilijk mee dat dit boek over rouw en missen gaat?
- Lees je liefst vrolijke boeken of mogen boeken ook hierover gaan?

Noot voor de begeleider:

Vraag de juryleden niet of ze zelf iemand missen, maar stel enkel vragen die over het boek gaan. Mocht een jurylid uit zichzelf iets persoonlijks delen, kan je hierover natuurlijk in gesprek gaan.

3.2. Thema: familie (vergelijking met de andere boeken)

Zowel Tuur ("Pinguinpost") als Kleine Willie ("Geroezemoes") en Boutje ("Boutje van de rommelberg") hebben geen moeder.

- Is er een verschil tussen de situaties van Tuur, Boutje en Kleine Willie (de moeders van Tuur en Kleine Willie zijn overleden, van Boutjes moeder weten we dat niet; Tuur en Kleine Willie missen hun moeder, Boutje vindt

het prima met zijn vader alleen; Tuur en Boutje hebben een liefdevolle relatie met hun vader; de vader van Kleine Willie komt niet in het verhaal voor)

We kunnen dit thema verder opentrekken naar de andere boeken (uitgezonderd “Toen rups een vlinder werd”). Vergelijk de verschillende boeken:

- Wat zijn de familiale situaties in elk van de boeken? (Bahar (“Bahar Bizar”) heeft twee moeders; Kaat (“De tandenslager”) en Roa (“Ridder Roa en de gevaarlijke draak”) hebben een vader en een moeder; Daan (“Pas op voor de fluistervaar!”) heeft enkel een moeder)
- Is er een familiale situatie die herkenbaar is voor jou?
- Welke familiale situaties vinden we niet terug? (twee vaders, nieuw samengesteld gezin, pleeggezin...)
- Hebben de juryleden het gevoel dat de meeste boeken die ze lezen nog steeds het klassieke gezin (vader – moeder) beschrijven? Of lezen ze ook veel over anders samengestelde gezinnen? Vinden ze dat auteurs aandacht moeten hebben voor het beschrijven van diverse gezinssituaties?
- Welke gelijkenissen en verschillen zien ze nog tussen de verschillende gezinnen? (gelijkenis: geen enkel personage lijkt broers of zussen te hebben; verschil: de huizen waarin ze wonen (kasteel, gewoon huis, huis op wielen, appartement in de dierentuin)

3.3. Thema: dierentuin

- Hou jij ervan om naar de dierentuin te gaan?
- Welke dieren bezoek je het liefst in de dierentuin?
- Zou je wel, net als Tuur, in een dierentuin willen wonen? Waarom (niet)?
- Heb je al eens medelijden gehad met dieren in de dierentuin? Zou je hen ook wel willen helpen ontsnappen? Waarom is het wel of niet een goed idee om dieren te helpen ontsnappen?

Wanneer je met de juryleden wil discussiëren over de voor en tegens van dieren in gevangenschap, kan je hier argumenten vinden: <https://scientias.nl/dierentuinen-vloek-zegen/>.

3.4. Thema: wraak

“Wraak is zoet, een karamelbonbon met een vleugje zout. Zo’n bonbon die op je tong smelt, die je dorst naar meer geeft. Wraak is ook: oog om oog, tand om tand!” (p.63)

- Dit is wel een heel bijzondere omschrijving van wraak. Begrijp je wat Marie bedoelt? Kan je het in je eigen woorden omschrijven?
- Begrijp je dat Marie wraak wil nemen? Zou jij dat ook willen?
- Tuur is erg teleurgesteld wanneer Rob niet terugkomt. Hij besluit echter om geen wraak te nemen door hem te verraden, maar om Rob zelfs te helpen. Wat zou jij gedaan hebben?

3.5. Recensie

In de recensie van Mik Ghys op Pluizuit lezen we het volgende over “Pinguïnpost”:

- “Dit verhaal combineert emoties en humor op een aantrekkelijke manier.”
- “De combinatie van die personages zorgt voor een grappig en toch gevoelig verhaal, vol verrassingen.”
- “Vlot verteld en voorzien van sfeervolle illustraties is dit een verhaal waarin vriendschap en solidariteit centraal staan.”

Leg de fragmenten uit de recensie voor aan de juryleden.

- Welke kenmerken heeft het boek volgens de auteur van de recensie? (goede combinatie emoties – humor, grappig, gevoelig, vol verrassingen, vlot verteld, sfeervolle illustraties, gaat over vriendschap en solidariteit)
- Zijn dat positieve of negatieve kenmerken? (positief) Is de auteur enthousiast over dit boek? (ja)
- Ga je akkoord met deze kenmerken?
- Wil je nog positieve kenmerken aanvullen?
- Heeft dit boek voor jou ook negatieve kenmerken? Welke?
- Ben jij enthousiast over dit boek of niet? Waarom?

3.6. Creatieve verwerking: plattegrond

MATERIAAL

- papier
 - potloden, wasco's, stiften...
-

Vraag de juryleden om een plattegrond van de dierentuin uit het boek te tekenen.

- Over welke dierenverblijven las je in het boek? Die dus zeker niet mogen ontbreken! (de pinguïns, de leeuwen, de kameel, de nachtdieren (het noctuarium), de slang, de apen, de lama's, de zebra's, de wombat...)
 - Waar komt het onderzoeksgebouw met het appartement van Tuur? (niet ver van de ingang)
 - Welke dierenverblijven of andere onderdelen mogen voor jou niet ontbreken en wil je zelf toevoegen, ook al staan ze niet in het boek?
-

4. VERDER LEZEN

- Silas en de wolf / Selma Noort en Martijn van der Linden (ill.) (Leopold, 2008)
 - Sofie en de pinguïns / Edward van de Vendel en Floor De Goede (ill.) (Querido, 2010)
 - Mijn moeder is een gorilla (en wat dan nog) / Frida Nilsson en Martijn van der Linden (ill.) (Querido, 2020)
 - Ollie en het kronkeldier / Wilma Geldof en Marieke Nelissen (ill.) (Luitingh-Sijthoff, 2016)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

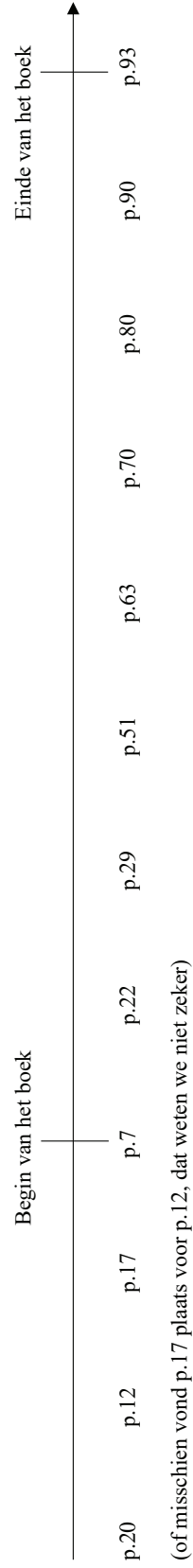
Bijlages Pinguïnpost

Bijlage: Pinguïnpost

Tijddiagram te tekenen voor de juryleden:

Oplossing:

<p>‘Stukje ruilen?’ vraagt Tuur. ‘Wat ligt erop?’ antwoordt Rob. ‘Tomaat, kaas en salami.’ ‘Goed.’ Tuur schuift Rob zijn laatste punt pizza toe. (p.7)</p>	<p>De directeur rommelde wat in zijn bureaulade en haalde een plastic kaart tevoorschijn. Op de voorzijde van de kaart stond het hoofd van een strenge man met een imposante snor: inspecteur Kuyken. (p.12)</p>	<p>‘Poetsvrouw worden is altijd mijn droom geweest. Als klein meisje liep ik rond met een poetsdoek in de hand en voor mijn zesde verjaardag vroeg ik om extra accessoires bij onze stofzuiger.’ (p.17)</p>
<p>Na de crematie van haar lichaam hadden ze een urne, een pot voor haar as, nodig. Bij de begrafenisondernemer was er een kamer vol met urnen. Allerlei soorten: grote, kleine, hoekige, ronde... (p.20)</p>	<p>‘Kan ik je misschien helpen?’ De man kijkt Tuur onderzoekend aan. ‘Welja, waarom niet. Hier tel jij ze maar.’ Hij duwt zijn klembord in Tuurs handen en wijst met zijn vinger welke kolom Tuur moet invullen. (p.22)</p>	<p>‘Waar... O, daar!’ Tuur wijst verbaasd. ‘Een zwarte pinguïn! Hoe kan dat?’ (p.29)</p>
<p>Tuur kijkt op en ziet een bolletjesblik in vrolijke kleuren. Zijn blik is nog wazig, hij knippert met zijn ogen en rimpelt zijn neus. Bij de grote bolletjesjurk hoort ook een kleinere bolletjesjurk, een meisje van Tuurs leeftijd. Haar zwarte vlechtjes zitten vol gekleurde speldjes. (p.51)</p>	<p>‘De dierentuin kan niet sluiten. We kunnen beter een echte Pinguïndag organiseren, zodat het geldprobleem opgelost raakt. Dan kun je hier opnieuw aan de slag’ (p.63)</p>	<p>Dan nemen ze afscheid. ‘Dank je wel, Tuur, je bent een echte vriend. Kom, Winkie.’ ‘Tot vanavond!’ roept Tuur hen nog na, maar Rob antwoordt niet. Ze zijn weg, weg naar zee! (p.70)</p>
<p>Er wordt aangebeeld. Tuur doet open. Het is de directeur en hij wordt op de voet gevolgd door een politieagent. (p.80)</p>	<p>Dan proest Tuur het uit. Rob draagt een bloemenjurk en rode schoenen met een hakje. (p.90)</p>	<p>‘Ik zou weleens een keertje naar de maan willen,’ zegt Naja. ‘Ik ook,’ zegt Tuur. ‘Een rakeije bouwen, zo moeilijk kan dat niet zijn.’ ‘We maken eerst een plannetje en dan...’ ‘Heb je potlood en papier, mama?’ (p.93)</p>